

**แนวทางการพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4
ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1**

**GUIDELINES FOR EDUCATIONAL NETWORK DEVELOPMENT BASED ON THE
FOUR SANGAHAVATTHU PRINCIPLES OF THE 4TH NETWORK SCHOOL GROUP
FOR PROMOTING EDUCATIONAL MANAGEMENT EFFICIENCY UNDER
PATHUMTHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1**

¹พีรพัช สอนธิชัย Peerapat Sonthichai ²ไพด็จ จงสกุลศิริ Padet Jongsakulsiri

³พีรวัฒน์ ชัยสุข Peravat Chaisuk

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author E-mail: kookkook1728@gmail.com

Article Received: August 12, 2025. Revised: September 28, 2025. Accepted: September 30, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษา 2) เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษาตามสังคหวัตถุ 4 และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาตามสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 165 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) วิธีการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษาตามสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ (1) ด้านสมาชิก มีความหลากหลายภาคส่วน มุ่งมั่น ร่วมมือ ซื่อสัตย์ มีส่วนร่วม กำหนดทิศทาง มีบทบาทสำคัญ (2) ด้านจุดมุ่งหมายมีความชัดเจน ตอบสนองความต้องการ สอดคล้องบริบท สมเหตุสมผลมีกรอบเวลา เข้าใจบริบทเน้นความต้องการสังคม (3) ด้านการทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก มีจรรยาบรรณ โปร่งใส รับผิดชอบ ตรวจสอบสม่ำเสมอเปิดโอกาสมีส่วนร่วม เคารพหลากหลาย มอบหมายตามศักยภาพ (4) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก มีช่องทางหลากหลายโอกาสเท่าเทียม รับฟังความเห็น ส่งเสริมร่วมมือ ร่วมตัดสินใจ สร้างสัมพันธ์ สื่อสารชัดเจนเข้าถึงง่าย (5) ด้านระบบความสัมพันธ์ มีช่องทางสื่อสารเหมาะสม สื่อสารเปิดเผยสนับสนุนความสัมพันธ์ ส่งเสริมร่วมมือ มีกลไกจัดการความขัดแย้งเน้น ประนีประนอม 3) แนวทางการพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาตามสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 ประกอบด้วย (1) ด้านสมาชิกยกย่องผู้มีส่วนร่วม แบ่งปันทรัพยากร สื่อสารด้วยปิยวาจา สร้างบรรยากาศร่วมมือเสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความเสมอภาคและติดตามประเมินผลการมีส่วนร่วม (2) ด้านจุดมุ่งหมาย ให้ความสำคัญกับความต้องการสังคม ตั้งเป้าหมาย SMART สื่อสาร

เป้าหมายที่สร้างแรงบันดาลใจ บุคลากรเป้าหมายกับการดำเนินงาน ส่งเสริมความร่วมมือ กำหนดกรอบเวลา ที่ชัดเจนติดตามและปรับปรุง (3) ด้านการทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก ให้โอกาสเท่าเทียม สื่อสารเปิดกว้างสร้าง แรงจูงใจ ส่งเสริมบทบาทตามความสามารถอำนวยความสะดวกและปฏิบัติอย่างเสมอภาค (4) ด้านการมีส่วนร่วม ของสมาชิก ให้โอกาสเท่าเทียมรับฟังความคิดเห็นสนับสนุนการแสดงออก ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน กระจายอำนาจตัดสินใจจัดกิจกรรมสร้างความผูกพัน (5) ด้านระบบความสัมพันธ์ ส่งเสริมการสื่อสารเปิดเผย และโปร่งใส สร้างความสัมพันธ์ที่ดีส่งเสริมการทำงานร่วมกันมีกลไกจัดการความขัดแย้งที่ชัดเจนและเป็นธรรม เน้นการเจรจา

คำสำคัญ: เครือข่ายทางการศึกษา, หลักสังฆวัตถุ 4, โรงเรียน

Abstract

This research article aimed: 1) to study the operation of educational networks, 2) to study the operation methods of educational networks based on the Four Saṅgahavatthu Principles, and 3) to propose guidelines for the development of educational networks based on the Four Saṅgahavatthu Principles of the 4th Network School Group for Promoting Educational Management Efficiency under Pathumthani Primary Educational Service Area Office 1. This research was a mixed-methods research. The quantitative research used a questionnaire with a sample of 165 people. The data were analyzed using basic statistics, namely frequency, percentage, mean, and standard deviation. The qualitative research involved interviewing 10 key informants. The data were analyzed using content analysis.

The research results found that: 1) The overall operation of the educational network of the 4th Educational Efficiency Promotion Network School Group was at a high level. 2) The methods of operating the educational network according to the Four Saṅgahavatthu Principles were as follows: (1) Members consisted of diverse sectors, were committed, cooperative, honest, participated in setting the direction, and played an important role. (2) The objectives were clear, responsive to needs, consistent with the context, reasonable, had a time frame, understood the context, and focused on social needs. (3) Duties were performed with consciousness, ethics, transparency, responsibility, regular inspections, opportunities for participation, respect for diversity, and delegation according to potential. (4) Member participation provided various channels and equal opportunities, listening to opinions, promoting cooperation, participating in decision-making, building relationships, and communicating clearly and easily. (5) Relationship systems provided appropriate communication channels, open communication, supporting relationships, promoting cooperation, and having a conflict management mechanism that emphasized compromise. 3) The guidelines for developing the educational network Four Saṅgahavatthu Principles of the 4th Educational Efficiency Promotion Network School Group included: (1) Members honored participants, sharing resources, communicating kindly, creating an atmosphere of

cooperation and sacrificing for the public, promoting equality, and monitoring and evaluating participation. (2) Objectives, setting SMART goals, communicating inspiring goals, integrating goals with operations, promoting cooperation, setting a clear time frame, following up and improve. (3) Performing duties with consciousness, providing equal opportunities, communicating openly, creating motivation, promoting roles according to ability, providing facilitation, and acting with impartiality. (4) Member participation, listening to opinions, supporting expression, promoting collaboration, decentralizing decision-making, organizing activities to build bonds. (5) Relationship system, promoting open and transparent communication, building good relationships, promoting collaboration, having a clear and fair conflict management process, and emphasizing negotiation.

Keywords: Educational Network, The Four Saṅgahavatthu Principles, Schools

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) ทำให้ทักษะที่จำเป็นสำหรับคนในยุคศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนไปจากยุคศตวรรษที่ 20 อย่างชัดเจน เหตุเนื่องมาจากงานที่เคยใช้คนทำงานกับเครื่องจักรกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เพราะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีโทรคมนาคมได้ขยายขีดความสามารถจนสามารถทำงานแทนที่คนได้ทำให้สัดส่วนแรงงานลดลงเกิดขึ้นในงานที่ใช้สัมผัสรับรู้อย่างจำเพาะและงานที่ใช้แบบซ้ำๆ ซากๆ ซึ่งเป็นงานที่ป้อนคำสั่งให้คอมพิวเตอร์ทำแทน แต่สัดส่วนแรงงานระดับชาติบางส่วนที่เพิ่มขึ้นในงานที่เน้นการคิดอย่างผู้เชี่ยวชาญและต้องใช้การสื่อสารที่ซับซ้อน ซึ่งเป็นงานที่คอมพิวเตอร์ไม่สามารถทำแทนได้คนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีความเชี่ยวชาญในการสื่อสารที่ซับซ้อนจากยุคเดิมต้องมีไหวพริบในการตอบคำถามเฉพาะหน้าอย่างฉับพลัน และควบคุมการเจรจาถกเถียงที่ไม่เป็นระเบียบได้อย่างราบรื่น หรือถ้าเป็นครูก็ต้องเป็นครูที่เชี่ยวชาญในการสื่อสารและมีไหวพริบในการจัดการและควบคุมห้องเรียนที่วุ่นวายให้เป็นห้องเรียนที่มีการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ราบรื่น สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ที่ชัดเจนและนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559)

การจัดศึกษาและการเรียนรู้ควรมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคนในฐานะพลเมืองให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตอย่างสมดุลมีทักษะจำเป็นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีภาวะผู้นำการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรเป็นสิ่งที่จำเป็นในการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ 2562 กล่าวถึงการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพมีระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” สร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษาแนวทางการดำเนินงานสร้างความเข้มแข็งในการยกระดับคุณภาพการศึกษารูปแบบ

เครือข่าย เช่น เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้สหวิทยาเขต กลุ่มโรงเรียนและอีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาคือด้านองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย 2) เทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 3) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ 4) คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่าย 5) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ซึ่งการบริหารงานในระบบเครือข่ายจะช่วยส่งเสริมงานในด้านต่างๆ ของโรงเรียนตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ให้มีความร่วมมือระหว่างกันได้ดีขึ้นการสร้างเครือข่ายในการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการของสังคมยุคใหม่ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ทุกมิติ เช่น ด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การบริหารเครือข่ายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้น ประกอบด้วยการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ การออกแบบเครือข่ายให้สอดคล้องกับเป้าหมาย การพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากรและการวัดผลและประเมินผล

ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงต้องมีการสร้างเครือข่ายเป็นปัจจัยสำคัญของการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งนี้เพราะสมาชิกเครือข่ายมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานร่วมกันเริ่มจากการกำหนดเป้าประสงค์กำหนดกฎเกณฑ์ ทำให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและแบ่งบทบาทหน้าที่กันทำ (เสรี พงศ์พิศ, 2548) เครือข่ายการจัดการศึกษาสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งการศึกษาในระบบนอกระบบ รวมทั้งสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกองค์กร สถาบันและชุมชน และเครือข่ายการเรียนรู้จะมีพลังแต่ต้องการจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จึงจะสามารถธำรงรักษาไว้ได้ ความสำเร็จของการสร้างเครือข่ายและการดำรงรักษาเครือข่ายไว้อย่างยั่งยืน เป็นสิ่งที่จะต้องควบคู่ไปกับการสร้างความร่วมมือของสมาชิกเครือข่าย โดยจะต้องเริ่มต้นที่สร้างความตระหนักร่วมกันในบทบาทและความสำคัญของภารกิจเครือข่ายที่จะต้องร่วมมือกันทุกฝ่ายอย่างเท่าเทียมมีการค้นหาปัญหาร่วมกัน วางแผนร่วมกันและร่วมตัดสินใจ เครือข่ายการจัดการศึกษาจึงได้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการในยุคใหม่ที่สอดคล้องกับ สถานการณ์ทั้งด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างเครือข่ายและการบริหารจัดการเครือข่ายในโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคณะ (2544) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาในปัจจุบันมักจะดำเนินการในรูปแบบเครือข่าย และเป็นไปไม่ได้ที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งจะทำงานให้ประสบผลสำเร็จได้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องมีความร่วมมือระหว่างองค์กรหรือสร้างเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน และเป็นที่ชัดเจนว่า การดำเนินงานในรูปแบบเครือข่ายจะเกิดประโยชน์ต่อสมาชิกและองค์กรเครือข่ายอย่างมาก ซึ่งมีประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับบุคลากร และหน่วยงานทางการศึกษา ได้แก่เป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสารและความรู้ใหม่ๆ ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกและองค์กร เป็นแหล่งระดมทรัพยากร นำไปสู่การแลกเปลี่ยนทรัพยากร และการจัดการทรัพยากรร่วมกัน เป็นการระดมสรรพกำลังเพื่อร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นร่วมกัน เป็นการร่วมแรงร่วมใจ ในการทำงาน เป็นเวทีกลางสำหรับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เป็นการรวมพลัง อาศัยความร่วมมือร่วมใจของกลุ่มหรือทีมหรือหน่วยงานต่างๆ มาร่วมกันทำงานในลักษณะของเครือข่ายความร่วมมือ (สมบุญ บวรศิริรักษ์, 2553)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ดำเนินการจัดกลุ่มและแบ่งในลักษณะของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โดยได้แบ่งโรงเรียนในสังกัดออกเป็นกลุ่มเครือข่ายจำนวน 10 กลุ่ม จากจำนวนโรงเรียน 102 โรงเรียน กลุ่มละ 10 - 11 โรงเรียนจากการดำเนินการในปัจจุบันประสบปัญหาในการดำเนินงานกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ได้แก่บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่

ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการประสานงานกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนรวมไปถึงสมาชิกกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนไม่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ทำให้ส่งผลกระทบต่อการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารผิดเพี้ยนไปไม่ชัดเจนขาดความทักษะในการสื่อสารส่งผลงานล่าช้าหรือดำเนินการผิดพลาดส่งผลกระทบต่อเรียนการสอนหรือ การพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนและกลุ่มเครือข่าย

จากความเป็นมาและปัญหาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาตามหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของกันและกันเป็นเหตุให้ตนเองและหมู่คณะก้าวไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง อีกทั้งวิจัยนี้ยังเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานำไปบริหารกับกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษาตามสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาตามสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูของสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จาก 11 โรงเรียน จำนวน 288 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มด้วยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 165 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและพระภิกษุสงฆ์หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 10 รูป/คน โดยเลือกแบบเจาะจง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม มีการสร้างแบบสอบถามดังนี้ 1) ศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่ายทางการศึกษาและหลักสังคหวัตถุ 4 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย 3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย 4) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาความเหมาะสมของภาษาว่ามีความครอบคลุมหรือไม่ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index IOC) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.5 - 1.00 5) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่ม

ตัวอย่างที่ไม่ใช่เป้าหมาย จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ เท่ากับ 0.798 6) ปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบจำแนกตามการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษา จำนวน 5 ด้าน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale 5 ระดับ

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อศึกษาเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษาตามสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ การวิเคราะห์แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษา ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านสมาชิก และด้านระบบความสัมพันธ์ ตามลำดับ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาพรวม

	สภาพการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านสมาชิก	4.04	0.77	มาก	4
2	ด้านจุดมุ่งหมาย	4.05	0.79	มาก	3
3	ด้านการทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก	4.12	0.84	มาก	2
4	ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก	4.15	0.72	มาก	1
5	ด้านระบบความสัมพันธ์	4.03	0.89	มาก	5
	ภาพรวม	4.08	0.80	มาก	

2. วิธีการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษาตามสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2.1 ด้านสมาชิก ได้แก่ 1) เครือข่ายประกอบด้วยบุคลากรจากหลากหลายภาคส่วนซึ่งนำมาสู่ความเข้าใจที่แตกต่างกันและความเชี่ยวชาญที่หลากหลาย 2) สมาชิกมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาและพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อเป้าหมายของเครือข่าย 3) สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่ายอย่างกระตือรือร้น 4) การดำเนินงานของสมาชิกยึดมั่นในความซื่อสัตย์ โปร่งใส และหลักจรรยาบรรณ 5) การเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายสร้างความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของ 6) การมอบหมายบทบาทและความรับผิดชอบช่วยให้สมาชิกรู้สึกมีความสำคัญ 7) การรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกและนำไปพิจารณาเสริมสร้างความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของ 8) การชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ต่อสถานศึกษาและการพัฒนาตนเอง กระตุ้นการมีส่วนร่วม 9) หลักทาน ปิยวาจา อุตถจริยาและสมานัตตตา เป็นกรอบสำคัญในการสร้างความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของและการมีส่วนร่วม 10) การสร้างความไว้วางใจ การแบ่งปันและการให้เกียรติเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

2.2 ด้านจุดมุ่งหมาย ได้แก่ 1) เครือข่ายต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน กำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวัง และสมาชิกมีความเข้าใจตรงกัน 2) เป้าหมายควรตอบสนองความต้องการและความสนใจของสมาชิก 3) เป้าหมายควรเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมและแก้ไขความท้าทายทางการศึกษาปัจจุบัน 4) เป้าหมายต้องมีความสมเหตุสมผลและสามารถบรรลุได้ภายใต้ทรัพยากรที่มี 5) การกำหนดกรอบเวลาที่ชัดเจนช่วยให้สมาชิกมีเป้าหมายในการดำเนินงาน 6) การทำความเข้าใจบริบทและความท้าทายทางการศึกษาเป็นพื้นฐานของการกำหนดเป้าหมาย 7) การให้ความสำคัญกับความต้องการของสังคมและการแบ่งปันความรู้ 8) การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน วัดผลได้ ทำได้จริง เกี่ยวข้องและมีกรอบเวลา 9) การนำหลักปิยวาจา อุตถจริยาและสมานัตตตมาใช้ในการสื่อสารเป้าหมาย การบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานและสร้างความสอดคล้อง 10) การติดตามความคืบหน้าและปรับปรุงตามกรอบเวลาช่วยให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านการทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก ได้แก่ 1) เครือข่ายมีหลักจรรยาบรรณที่ชัดเจนและเป็นทางการ 2) ความโปร่งใสในการดำเนินงาน ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน การเงินและผลการดำเนินงานเปิดเผยต่อสมาชิกและสาธารณะ 3) เครือข่ายพร้อมรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ รวมถึงความผิดพลาดที่เกิดขึ้น 4) มีการตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและหลักจรรยาบรรณ 5) เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 6) ให้ความสำคัญกับความหลากหลายและความแตกต่างของสมาชิก 7) ทำความเข้าใจศักยภาพของสมาชิกเพื่อมอบหมายงานที่เหมาะสม 8) ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและให้คุณค่าต่อทุกการมีส่วนร่วม 9) กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ 10) นำหลักทาน ปิยวาจา อุตถจริยา และสมานัตตตา เป็นแนวทางในการสร้างโอกาสและบรรยากาศที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ได้แก่ 1) เครือข่ายมีช่องทางหลากหลาย เช่น ประชุม สัมมนา ระดมความคิดเห็น และแบบสำรวจ 2) สมาชิกทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมโดยไม่คำนึงถึงภูมิหลัง 3) เครือข่ายให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของสมาชิก 4) ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นและการทำงานร่วมกัน 5) สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินงาน 6) จัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก 7) สื่อสารรายละเอียดและประโยชน์ของช่องทางต่างๆ อย่างชัดเจน

8) ช่องทางมีรูปแบบหลากหลายและเข้าถึงได้สะดวก 9) ดำเนินการแต่ละช่องทางเพื่อให้สมาชิกได้รับประโยชน์สูงสุด 10) จัดกิจกรรมที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการ และมีวัตถุประสงค์ชัดเจน

2.5 ด้านระบบความสัมพันธ์ ได้แก่ 1) เครือข่ายมีช่องทางที่เหมาะสม เช่น ประชุมออนไลน์ และโซเชียลมีเดีย 2) สมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ 3) เครือข่ายสนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก 4) สมาชิกทำงานร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ 5) มีกระบวนการจัดการความขัดแย้งที่เป็นระบบ 6) เน้นการหาทางออกร่วมกันในการแก้ไขความขัดแย้ง 7) กำหนดทิศทางร่วมกันผ่านกิจกรรมระดมสมองและการสื่อสาร 8) สร้างช่องทางที่สะดวกสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูล 9) กำหนดแนวทางในการจัดการความขัดแย้งโดยมีส่วนร่วมจากสมาชิก 10) ปรับปรุงกระบวนการจัดการความขัดแย้งให้มีประสิทธิภาพ

3. แนวทางการพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาตามสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

3.1 ด้านสมาชิก การสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกันในเครือข่ายการศึกษาเริ่มต้นจากการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและกระจายอำนาจมอบหมายงาน เพื่อให้ทุกคนรู้สึกมีความสำคัญ การรับฟังและให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของสมาชิกจะสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจและผลประโยชน์ที่ชัดเจนทั้งต่อสถานศึกษาและการพัฒนาตนเอง เป็นสิ่งสำคัญในการดึงดูดการมีส่วนร่วม การยกย่องและให้รางวัลแก่ผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจะช่วยเสริมสร้างกำลังใจ การนำหลักทฤษฎีมาใช้ในการแบ่งปันทรัพยากรและความรู้และการออกแบบกิจกรรมที่น่าสนใจและตอบสนองความต้องการของสมาชิกจะกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง การใช้ปิยวาจาในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์และให้เกียรติ รวมถึงการสร้างบรรยากาศของการทำงานร่วมกันและความไว้วางใจเป็นปัจจัยสำคัญ การนำหลักอรรถจริยมาใช้ในการเสียสละเพื่อส่วนรวมและการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการมีส่วนร่วมจะช่วยให้สมาชิกสามารถทุ่มเทให้กับเครือข่ายได้เต็มที่หลักสมานัตตตาในการให้ความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติรวมถึงการติดตามและประเมินผลการมีส่วนร่วมจะช่วยเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันอันหนึ่งอันเดียวกัน

3.2 ด้านจุดมุ่งหมาย การวิเคราะห์บริบททางสังคมและความท้าทายทางการศึกษาเป็นขั้นตอนสำคัญในการกำหนดทิศทางของเครือข่าย โดยต้องศึกษาและทำความเข้าใจบริบทที่เกี่ยวข้องและระดมความคิดเห็นจากหลากหลายภาคส่วน เพื่อให้การกำหนดเป้าหมายอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงการนำหลักทฤษฎีมาใช้ในการให้ความสำคัญกับความต้องการของสังคมและการแบ่งปันองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหาเครือข่ายต้อง กำหนดจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องและตอบสนองต่อประเด็นสำคัญที่ระบุ รวมถึงการตั้งเป้าหมายที่ SMART และเน้นความยั่งยืน การสื่อสารเป้าหมายที่สร้างแรงบันดาลใจและการรับฟังเสียงสะท้อนจากสังคมเป็นส่วนหนึ่งของหลักปิยวาจา การบูรณาการจุดมุ่งหมายเข้ากับการดำเนินงานและการส่งเสริมความร่วมมือกับภายนอกเป็นหลักอรรถจริยา ความสอดคล้องของจุดมุ่งหมายกับหลักการและความต่อเนื่องในการดำเนินงานเป็นหลัก สมานัตตตา นอกจากนี้เครือข่ายควรกำหนดกรอบเวลาที่ชัดเจนสำหรับการบรรลุเป้าหมาย โดยการกำหนดเป้าหมายที่ SMART ร่วมกัน และจัดทำแผนปฏิบัติการที่มีกรอบเวลา การสื่อสารและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบเวลาเป็นสิ่งสำคัญ การติดตามและประเมินผลตามกรอบเวลาและการปรับปรุงกรอบเวลาตามความเหมาะสมจะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้

3.3 ด้านการทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก การสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมที่หลากหลายเริ่มต้นจากการสำรวจความสนใจและความถนัดของสมาชิกและการเปิดรับอาสาสมัคร เพื่อให้ทุกคนได้เข้าร่วมตาม

ศักยภาพ การเชิญชวนเข้าร่วม คณะกรรมการหรือกลุ่มทำงานและการเปิดกว้างให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นสิ่งสำคัญการสร้างความปรองดองที่เปิดเผยและยอมรับโดยการรับฟังอย่างตั้งใจและให้คุณค่าต่อทุกการมีส่วนร่วมจะสร้างความรู้สึกปลอดภัยในการแสดงออกการมอบหมายบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจน และการกระจายงานอย่างทั่วถึงจะช่วยให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ หลักทวน ในบริบทนี้คือการให้โอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึง หลักปิยวาจา เน้นการสื่อสารที่เปิดกว้าง รับฟังและสร้างแรงจูงใจ รวมถึงการแสดงความรักและยกย่อง หลักอัตถจริยาคือการส่งเสริมบทบาทที่หลากหลายตามความสามารถและความสนใจและการอำนวยความสะดวกในการมีส่วนร่วม หลักสมานัตตตาคือการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและการติดตามประเมินผลการมีส่วนร่วมเพื่อปรับปรุงแนวทางการส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น

3.4 ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก เครือข่ายสร้างช่องทางที่หลากหลายให้สมาชิกได้มีส่วนร่วม เช่น การประชุม การสัมมนา การระดมความคิดเห็น การทำแบบสำรวจ เครือข่ายสร้างความมั่นใจว่าสมาชิกทุกคนมีโอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมโดยไม่คำนึงถึงภูมิหลัง เพศ อายุ หรือความพิการ เครือข่ายรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกอย่างตั้งใจและให้เกียรติ เครือข่ายสนับสนุนให้สมาชิกแสดงออกความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และส่งเสริมการทำงานร่วมกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาการศึกษา เครือข่ายกระจายอำนาจในการตัดสินใจและดำเนินงานให้แก่สมาชิกจัดกิจกรรมที่สร้างความผูกพันและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานและกิจกรรมทางสังคม

3.5.ด้านระบบความสัมพันธ์ เครือข่ายมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและเหมาะสมกับความต้องการของสมาชิก เช่น การประชุมออนไลน์ การใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เครือข่ายส่งเสริมการสื่อสารที่เปิดกว้างและโปร่งใสโดยสมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระ เครือข่ายส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่ายมีกลไกในการจัดการความขัดแย้งที่ชัดเจนและเป็นธรรมส่งเสริมการเจรจาและการประนีประนอมในการแก้ไขความขัดแย้ง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากสำหรับผลการพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านสมาชิกและด้านระบบความสัมพันธ์ โดยด้านระบบความสัมพันธ์ ข้อที่น้อยที่สุด ข้อ 28 เครือข่ายส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่าย ด้านสมาชิก ข้อที่น้อยที่สุด ข้อ 5 สมาชิกให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่ายอย่างแข็งขัน เช่น การประชุม การวางแผน การดำเนินโครงการ และการประเมินผล ด้านจุดมุ่งหมาย ข้อที่น้อยที่สุด ข้อ 10 จุดมุ่งหมายของเครือข่ายควรเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมและตอบสนองต่อความท้าทายทางการศึกษาในปัจจุบัน ด้านการทำ

หน้าที่อย่างมีจิตสำนึก ข้อที่น้อยที่สุด ข้อ 17 เครือข่ายส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ข้อที่น้อยที่สุด ข้อ 19 เครือข่ายสร้างช่องทางที่หลากหลายให้สมาชิกได้มีส่วนร่วม เช่น การประชุมการสัมมนาการระดมความคิดเห็นการทำแบบสำรวจ

จากผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงเครือข่ายส่งเสริมการเจรจาและการประนีประนอมในการแก้ไขความขัดแย้ง โดยให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการหาทางออกที่เหมาะสมสมาชิกช่วยให้เครือข่ายมีความเข้าใจความต้องการและความท้าทายที่แตกต่างกันภายในกลุ่มเป้าหมายของเครือข่ายมีความเป็นไปได้และสามารถบรรลุได้ภายใต้ทรัพยากรและข้อจำกัดที่มีอยู่ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรจิรา สระแดง (2565) พบว่าสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายหัวไทร 2 เป็นงานดำเนินการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร ซึ่งการบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษาได้กำหนดและสอดคล้องกับ ทศพล อีชะพร (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบ มีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดอุทัยธานีวิธีดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดอุทัยธานี ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดอุทัยธานี

2. ผลการศึกษาวិธีการดำเนินงานเครือข่ายทางการศึกษาตามสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้แก่ 1) ด้านสมาชิก หลากหลายภาคส่วนมุ่งมั่น ร่วมมือซื่อสัตย์ มีส่วนร่วมกำหนดทิศทางมีบทบาทสำคัญ รับฟังความเห็น เห็นประโยชน์ร่วมใช้หลักสังคหวัตถุ สร้างความไว้วางใจและให้เกียรติ 2) ด้านจุดมุ่งหมาย ชัดเจน ตอบสนองความต้องการ สอดคล้องบริบท สมเหตุสมผล มีกรอบเวลาเข้าใจบริบท เน้นความต้องการสังคมตั้งเป้าหมาย SMART บูรณาการหลักสังคหวัตถุ ติดตามและปรับปรุง 3) ด้านการทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึกมีจรรยาบรรณ โปร่งใส รับผิดชอบตรวจสอบสม่ำเสมอเปิดโอกาสมีส่วนร่วม เคารพหลากหลาย มอบหมายตามศักยภาพ ส่งเสริมแสดงความเห็นกำหนดหน้าที่ชัดเจนใช้หลักสังคหวัตถุเอื้อมีส่วนร่วม 4) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก มีช่องทางหลากหลายโอกาสเท่าเทียมรับฟังความเห็นส่งเสริมร่วมมือร่วมตัดสินใจ สร้างสัมพันธ์สื่อสารชัดเจนเข้าถึงง่าย บริหารจัดการกิจกรรมหลากหลายตอบโจทย์ 5) ด้านระบบความสัมพันธ์ มีช่องทางสื่อสารเหมาะสมสื่อสารเปิดเผย สนับสนุนความสัมพันธ์ ส่งเสริมร่วมมือ มีกลไกจัดการความขัดแย้ง เน้นประนีประนอม กำหนดทิศทางร่วมสร้างช่องทางแลกเปลี่ยนกำหนดแนวทางจัดการความขัดแย้งร่วมปรับปรุงกลไก จากผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า เครือข่ายการศึกษาที่เข้มแข็งนั้นได้รับการขับเคลื่อนโดย สมาชิก ที่มีความหลากหลาย มุ่งมั่น ร่วมมือและซื่อสัตย์ซึ่งเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและมีบทบาทสำคัญ โดยได้รับการรับฟังและเห็นถึงประโยชน์ร่วมกัน ภายใต้หลักสังคหวัตถุที่สร้างความไว้วางใจและให้เกียรติซึ่งกันและกัน จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของนิธรีญา สนั่นเมือง (2546) ได้กล่าวว่า การนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาอันได้แก่สังคหวัตถุ 4 คือ 1) ทาน การให้ 2) ปิยวาจา การรู้จักพูดจาไพเราะอ่อนหวาน 3) อตถจริยา รู้จักเกื้อกูลกัน 4) สมานัตตตา รู้จักการวางตน

สม่ำเสมอและให้เข้ากับคนอื่นโดยหลักธรรมนี้สามารถนำมาประยุกต์กับการทำงานและการสมาคมกับบุคคลต่างๆ ได้โดยผ่านพฤติกรรมตามธรรมชาติ ได้แก่ ทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีทั้งด้านการทำงานและส่วนตัวให้ความคุ้นเคยเป็นกันเองและสนใจในทุกข์สุขของผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานอื่นชมเชยและสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาที่ทำงานดีและประพฤติดีและจัดให้มีการฝึกอบรม ประชุมสัมมนาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อให้เกิดความรู้และสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของจันจิรา อินตะเสาร์ (2550) ที่พบว่า สภาพการบริหารงานบุคลากรมีการกำหนดแผนงานบุคลากรไว้ในแผนกลยุทธ์ มีการวางแผนการใช้บุคลากรที่มีอยู่ให้ตรงกับงานที่ปฏิบัติมีคำสั่งแต่งตั้งให้บุคลากรเข้าปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจนมีการจัดประชุมอบรม สัมมนาและเปิดโอกาสให้บุคลากร ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น บุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึง มีการสร้างขวัญและกำลังใจมีแผนการประเมินผลบุคลากรและติดตามการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

3. ผลการเสนอแนวทางการพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาตามสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วย (1) สมาชิกยกย่องผู้มีส่วนร่วม แบ่งปันทรัพยากร สื่อสารด้วยปิยวาจา สร้างบรรยากาศร่วมมือเสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความเสมอภาคและติดตามประเมินผลการมีส่วนร่วม (2) จุดมุ่งหมาย ให้ความสำคัญกับความต้องการสังคม ตั้งเป้าหมาย SMART สื่อสารเป้าหมายที่สร้างแรงบันดาลใจ บูรณาการเป้าหมายกับการดำเนินงาน ส่งเสริมความร่วมมือ กำหนดกรอบเวลาที่ชัดเจนติดตามและปรับปรุง (3) การทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก ให้โอกาสเท่าเทียม สื่อสารเปิดกว้าง สร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมบทบาทตามความสามารถ อำนวยความสะดวกและปฏิบัติอย่างเสมอภาค (4) การมีส่วนร่วมของสมาชิก ให้โอกาสเท่าเทียมรับฟังความคิดเห็นสนับสนุนการแสดงออก ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน กระจายอำนาจตัดสินใจจัดกิจกรรมสร้างความผูกพัน (5) ระบบความสัมพันธ์ ส่งเสริมการสื่อสารเปิดเผยและโปร่งใส สร้างความสัมพันธ์ที่ดีส่งเสริมการทำงานร่วมกันมีกลไกจัดการความขัดแย้งที่ชัดเจนและเป็นธรรมเน้นการเจรจา จากผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า เครือข่ายการศึกษาสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกันในด้านสมาชิก โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมกำหนดทิศทาง รับฟังความคิดเห็นและสร้างแรงจูงใจภายใต้หลักสังคหวัตถุ สำหรับด้านจุดมุ่งหมาย เครือข่ายวิเคราะห์บริบท ตั้งเป้าหมาย SMART ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบท โดยมีกรอบเวลาและติดตามประเมินผลด้านการทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึกเน้นการสร้างโอกาสการมีส่วนร่วมที่หลากหลายเปิดกว้างยอมรับและมอบหมายงานอย่างชัดเจนภายใต้หลักสังคหวัตถุ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก เครือข่ายมีช่องทางหลากหลายสร้างความเท่าเทียมรับฟังความคิดเห็น สนับสนุนการทำงานร่วมกันและกระจายอำนาจสุดท้ายด้านระบบความสัมพันธ์เครือข่ายมีช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม ส่งเสริมการสื่อสารเปิดเผยกว้าง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและมีกลไกจัดการความขัดแย้งอย่างเป็นธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยรัตน์ ป้องแสนสี (2562) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วยหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหาประกอบด้วยองค์ประกอบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและกระบวนการบริหารเครือข่าย ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุภีร์ ตะเมโธ (2548) ที่พบว่า หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาสามารถเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของข้าราชการและสามารถยกระดับจิตใจเพื่อปรับปรุงการทำงานและความเป็นอยู่ของข้าราชการและประชาชนได้ดีขึ้นโดยเฉพาะสังคมที่มุ่งเน้นถึงการพัฒนาทางด้านวัตถุ เช่น ปัจจุบันนี้สภาพจิตใจที่ดียอมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะมองข้ามไปเสียมิได้เพราะเป็น

รากฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่นๆ จุดยืนที่สำคัญของการบริหารราชการในยุคสมัยใหม่คือการสร้างจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อหมู่คณะและสังคมบ้านเมือง

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ แนวทางการพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้องค์ความรู้ดังแผนภาพที่ 1



ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้มีอธิบายดังนี้

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

1. ด้านสมาชิก การสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกันในเครือข่ายการศึกษาเริ่มต้นจากการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและกระจายอำนาจมอบหมายงาน เพื่อให้ทุกคนรู้สึกมีความสำคัญ การรับฟังและให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของสมาชิกจะสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจและผลประโยชน์ที่ชัดเจน ทั้งต่อสถานศึกษาและการพัฒนาตนเอง เป็นสิ่งสำคัญในการดึงดูดการมีส่วนร่วม การยกย่องและให้รางวัลแก่ผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจะช่วยเสริมสร้างกำลังใจ การนำหลัก ทานมาใช้ในการแบ่งปันทรัพยากรและความรู้ และการออกแบบกิจกรรมที่น่าสนใจและ

ตอบสนองความต้องการ ของสมาชิก จะกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง การใช้ ปิยวจา ในการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์และให้เกียรติรวมถึงการสร้างบรรยากาศของการทำงานร่วมกันและความไว้วางใจเป็นปัจจัยสำคัญ การนำหลัก อัตถจริยา มาใช้ในการเสียสละเพื่อส่วนรวมและการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการมีส่วนร่วมจะช่วยให้สมาชิกสามารถทุ่มเทให้กับเครือข่ายได้เต็มที่ หลัก สมานัตตตา ในการให้ความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงการติดตามและประเมินผลการมีส่วนร่วมจะช่วยเสริมสร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2. ด้านจุดมุ่งหมาย การวิเคราะห์บริบททางสังคมและความท้าทายทางการศึกษาเป็นขั้นตอนสำคัญในการกำหนดทิศทางของเครือข่าย โดยต้องศึกษาและทำความเข้าใจบริบทที่เกี่ยวข้อง และระดมความคิดเห็นจากหลากหลายภาคส่วน เพื่อให้การกำหนดเป้าหมายอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง การนำหลักทานมาใช้คือการให้ความสำคัญกับความต้องการของสังคมและการแบ่งปันองค์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา เครือข่ายต้องกำหนดจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องและตอบสนอง ต่อประเด็นสำคัญที่ระบุ รวมถึงการตั้ง เป้าหมายที่ SMART และเน้นความยั่งยืน การสื่อสารเป้าหมายที่สร้างแรงบันดาลใจและการรับฟังเสียงสะท้อนจากสังคมเป็นส่วนหนึ่งของหลัก ปิยวจา การบูรณาการจุดมุ่งหมายเข้ากับการดำเนินงานและการส่งเสริมความร่วมมือกับภายนอกเป็นหลัก อัตถจริยา ความสอดคล้องของจุดมุ่งหมายกับหลักการและความต่อเนื่องในการดำเนินงานเป็นหลัก สมานัตตตา นอกจากนี้เครือข่ายควรกำหนด กรอบเวลาที่ชัดเจนสำหรับการบรรลุเป้าหมาย โดยการกำหนดเป้าหมายที่ SMART ร่วมกันและจัดทำแผนปฏิบัติการที่มีกรอบเวลา การสื่อสารและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบเวลาเป็นสิ่งสำคัญ การติดตามและประเมินผลตามกรอบเวลาและการปรับปรุงกรอบเวลาตามความเหมาะสม จะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้

3. ด้านการทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึก การสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมที่หลากหลายเริ่มต้นจากการสำรวจความสนใจและความถนัดของสมาชิกและการเปิดรับอาสาสมัคร เพื่อให้ทุกคนได้เข้าร่วมตามศักยภาพ การเชิญชวนเข้าร่วมคณะกรรมการหรือกลุ่มทำงานและการเปิดกว้างให้ แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นสิ่งสำคัญ การสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและยอมรับโดยการรับฟังอย่างตั้งใจและให้คุณค่าต่อทุกการมีส่วนร่วมจะสร้างความรู้สึกปลอดภัยในการแสดงออกการมอบหมายบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจน และการกระจายงานอย่างทั่วถึงจะช่วยให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ หลักทานในบริบทนี้คือการให้โอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึง หลักปิยวจา เน้นการสื่อสารที่เปิดกว้างรับฟังและสร้างแรงจูงใจ รวมถึงการแสดงความขอบคุณและยกย่อง หลัก อัตถจริยา คือการส่งเสริมบทบาทที่หลากหลายตามความสามารถและความสนใจและการอำนวยความสะดวกในการมีส่วนร่วม หลักสมานัตตตา คือการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและการติดตามประเมินผลการมีส่วนร่วมเพื่อปรับปรุงแนวทางการส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น

4. ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก เครือข่ายสร้างช่องทางที่หลากหลายให้สมาชิกได้มีส่วนร่วม เช่น การประชุมการสัมมนาการระดมความคิดเห็น การทำแบบสำรวจเครือข่ายสร้างความมั่นใจว่าสมาชิกทุกคนมีโอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม โดยไม่คำนึงถึงภูมิหลัง เพศ อายุหรือความพิการเครือข่ายรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกอย่างตั้งใจและให้เกียรติ เครือข่ายสนับสนุนให้สมาชิกแสดงออกความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และส่งเสริมการทำงานร่วมกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหและพัฒนาการศึกษา เครือข่ายกระจายอำนาจในการตัดสินใจและดำเนินงานให้แก่สมาชิกจัดกิจกรรมที่สร้างความผูกพันและความสัมพันธ์ที่ระหว่างสมาชิก เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานและกิจกรรมทางสังคม

5.ด้านระบบความสัมพันธ์ เครือข่ายมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและเหมาะสมกับความต้องการของสมาชิก เช่น การประชุมออนไลน์ การใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียเครือข่ายส่งเสริมการสื่อสารที่เปิดกว้างและโปร่งใสโดยสมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้อย่างอิสระเครือข่ายส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่ายมีกลไกในการจัดการความขัดแย้งที่ชัดเจนและเป็นธรรม ส่งเสริมการเจรจาและการประนีประนอมในการแก้ไขความขัดแย้ง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 จากผลการวิจัยด้านระบบความสัมพันธ์ควรส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่าย มีกลไกในการจัดการความขัดแย้งที่ชัดเจนและเป็นธรรม
 - 1.2 จากผลการวิจัยด้านสมาชิกควรส่งเสริมให้สมาชิกมีความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่ายอย่างแข็งขัน เช่น การประชุม การวางแผน การดำเนินโครงการและการประเมินผล มีความมุ่งมั่น ตั้งใจและอุทิศตนในการพัฒนาการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายของเครือข่าย
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรทำการศึกษาด้านระบบความสัมพันธ์ โดยส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่าย มีกลไกในการจัดการความขัดแย้งที่ชัดเจนและเป็นธรรม เครือข่ายส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก
 - 2.2 ควรศึกษาด้านสมาชิกให้มีความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของเครือข่ายอย่างแข็งขัน เช่น การประชุม การวางแผน การดำเนินโครงการ และการประเมินผล มีความมุ่งมั่น ตั้งใจและอุทิศตน ในการพัฒนาการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายของเครือข่าย

เอกสารอ้างอิง

- จันจิรา อินตะเสาร์. (2550). การบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จันทรจิรา สระแดง. (2565). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายหัวไทร 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์, 7(2), 148-160.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. นนทบุรี: พี บาลานซ์ดีไซด์ แอนพรีนติ้ง.
- ทศพล อีชะพร. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดอุทัยธานี. วารสารวิจัยและพัฒนาโลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 12(1), 329-342.

- นิตรีญา สนั่นเมือง. (2546). คู่มือรวบรวมกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการประพจน์คดีวินัยตามบทบัญญัติพรบ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ปิยรัตน์ ป้องแสนสี. (2562). รูปแบบการบริหารเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาล นครสวรรค์. รายงานวิจัย. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- พระมหาสุภีร์ ตมธ. (2548). พระพุทธศาสนาที่ควรนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารราชการ. วิทยานิพนธ์พุทธ ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎี บัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. (2544). รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. รายงานวิจัย. สำนักงานข้าราชการครู.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). เครือข่าย. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์.